

vlja strokovne podlage, predstavlja sekcijo pred državnimi organi in drugimi organizacijami, vodi operativne in druge tekoče zadeve, koordinira delo stalnih in začasnih delovnih skupin ter opravlja druge naloge, katere ji poverita Zbor sekcije in Izvršilni odbor.

Združitev v sekcijo je rezultat prevladujočega mnenja članov GZS-PTZ, da je za lesarsko dejavnost in tudi posamezno družbo ali samostojnega podjetnika pomembno biti v družbi enakih, v družbi Sekcije lesarsko-mizarske dejav-

nosti. Če določenih idej in ciljev ne morete doseči sami, vas vabimo k sodelovanju.

Za vse dodatne informacije nas lahko pokličete na:

GZS-Podjetniško trgovska zbornica
Sekcija lesarsko-mizarske dejavnosti
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana
Tel.: 01-5898-312 ali 01-5898-335
e-pošta: ptz@gzs.si
www.gzs.si/ptz

Miha HUMAR*, Hojka KRAIGHER**

MONOGRAFIJA TRAJNOSTNA RABA LESA V KONTEKSTU SONARAVNEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

NOVO ZNANSTVENO DELO S PODROČJA GOZDARSTVA, LESARSTVA IN
PAPIRNIŠTVA

Monografija Trajnostna raba lesa v kontekstu sonaravnega gospodarjenja z gozdovi obravnava najpomembnejše bogastvo, ki ga imamo v Sloveniji na voljo, gozd oziroma les. Monografija je nastala na podlagi raziskav usmerjenega aplikativnega projekta, ki ga je sofinancirala Agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije. Izbrani projekt je bil edini in prvi primer, ki zdru-

žuje vsa tri področja raziskovalnega področja Gozdarstvo, lesarstvo, papirništvo. Tako monografija kot tudi projekt sta obravnavala les od zibelke do groba. Pri tej monogra-

fiji z 19 poglavji je sodelovalo kar 43 avtorjev iz vseh treh institucij nacionalnega pomena, ki pokrivajo to področje, in sicer: Oddelek za lesarstvo (BF, UL), Gozdarski inštitut Slovenije in Inštitut za celulozo in papir. Vse prispevke sta skrbno recenzirala prof. dr. Franc Batič in dr. Črtomir Tavzes. Monografijo sva uredila Miha Humar in Hojka Kraigher, izdala pa jo je založba Silva Slovenica. Publikacijo je sofinancirala Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Glavna tematika te monografije sta gozd in les. Zavedati se moramo, da gozdovi pokrivajo prek 60 % nacionalnega ozemlja Slovenije. Njihova površina se je od l. 1875 (737 000 ha) do danes povečala za približno 500 000 ha! Kljub dolgoletni tradiciji sonaravnega gospodarjenja z gozdom in rabe lesa pa posek močno zaostaja za prirastkom, kar se kaže tudi v hitrem staranju gozdov in padcu kakovosti lesa. Zato je pomembno čim bolj spodbuditi zdravo rabo lesa. Pomen gozda in lesa v zadnjem času močno narašča, saj je njegova obdelava energetsko nepotratna in okolju prijazna. Poleg tega vedno bolj prihaja v ospredje dejstvo, da so les in lesni izdelki pomembni tudi z vidika skladiščenja ogljika. Les namreč skozi celotno življenjsko dobo skladišči ogljikov dioksid.

* doc. dr., Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za lesarstvo, Jamnikarjeva 101, SI-1000 Ljubljana, e-pošta: miha.humar@bf.uni-lj.si

**prof. dr., Gozdarski inštitut Slovenije, Večna pot 2, 1000 Ljubljana

V monografiji smo se osredotočili na več vidikov, ki so podrobneje predstavljeni v posameznih znanstvenih poglavjih, ki pokrivajo celotno verigo od gozda do lesa oziroma papirja. Avtorji poglavij so priznani strokovnjaki / znanstveniki s področja gozdarstva, lesarstva in papirništva. Monografija je prvo znanstveno delo, ki v celoti in enakovredno pokriva ta tri med seboj povezana podpodročja.

Sonaravno oskrbovan gozd je temelj za zanesljivo oskrbo z vodo, gozd ohranja življenjski prostor znanim in manj poznanim ali vidnim skupinam rastlin, živali in mikroorganizmov, in nenazadnje so gozdovi pljuča našega planeta. Gozd je veliko več kot le to, kar vidimo na prvi pogled. Biološki temelji gozda so osnova za zdrav gozd in kakovosten les. Pod zemljo se skriva še zelo neraziskan svet, ki uravnava dinamiko ogljika v delovanju celotnega ekosistema. Življenjski obrat drobnih korenin in mikorize hitro odrazi pomen motenj, onesnaženja in različnih posegov v gozd, ki se odražijo na pretoku ogljika v gozdnih tleh, ter s tem vpliva na vlogo gozdnih ekosistemov v bilancah ogljika.

Znaten delež monografije je posvečen tudi biološkim osnovam kvalitete lesa. Na primeru dveh gospodarsko pomembnih drevesnih vrst, jelke in bukve, je prikazano, kako različni okoljski dejavniki in nega gozda vplivajo na kakovost, bodočo vrednost in nastanek lesa. Natančneje je pojasnjeno, kako se odzivajo drevesa na poškodbe, ki jih povzročajo vedno pogostejše vremenske ujme.

Drugi del monografije je posvečen lesu. Natančno je

predstavljeno, koliko lesa zraste v slovenskih gozdovih, koliko ga porabimo sami in koliko ga izvozimo. Širšo uporabo lesa pogosto omejujejo slabša naravna odpornost in neustrezne dimenzije lesa. Obe slabosti lahko presežemo bodisi z uporabo ustrezne zaščite bodisi z lepljenjem. Tej tematiki je posvečenih nekaj prispevkov.

Eno izmed trenutno najpomembnejših področij rabe lesa je lesena gradnja. Les je odličen material za objekte sodobne arhitekture. V nekaterih zahodnih državah je delež lesene gradnje pri enostanovanjskih objektih prek 40 %. V Sloveniji je bistveno manjši, vendar močno narašča. Ravno pri leseni gradnji najbolj pride do izraza okoljski pomen lesa, kar je tematika zadnjega izmed prispevkov v drugem delu monografije.

Tretji del monografije je posvečen papirju. Glavna surovina za papir še vedno ostaja les in kljub uvedbi sodobnih računalniških tehnologij se poraba papirja ni zmanjšala, temveč se celo povečuje. V poglavjih so prikazane lastnosti posameznih papirnih vlaken, možnosti za izboljšanje njihovih lastnosti in izzivi, povezani z njihovim recikliranjem.

V monografiji smo želeli zajeti vsa ključna področja gozdarstva, lesarstva in papirništva in pokazati prepletenost teh področij. Menimo, da je na teh treh področjih treba združiti raziskovalne kapacitete in dvigniti pomen gozdarstva, lesarstva in papirništva, čemur je namenjena tudi skupna monografija. To je prvo delo, ki vsebinsko pokriva celotno proizvodno verigo gozdarstva, lesarstva in papirništva zadnjih 20 let tako v Sloveniji kot širše v Evropi.

Podjetje Silvaprodukt sodeluje pri obnovi bolnice Franja

Kot je znano je hud naliv 18. septembra 2007 popolnoma uničil 14 izmed 16 barak bolnice Franje. Udar vode je takrat odnesel 14 barak v soteski Pasice. Bolnico so zasilno odprli 25. junija 2008, vendar je sedaj zaradi obnove bolnišničnih barak in dostopnih poti zaprta. Za obiskovalce jo bodo ponovno odprli spomladi naslednje leto.

V soteski so zaradi visoke relativne zračne vlažnosti in slabe osončenosti zelo zahtevne razmere za trajnost lesnih izdelkov. Posamezne barake se nahajajo celo neposredno nad potokom, zato je relativna vlažnost zraka v soteski in posredno vlažnost lesa ves čas zelo visoka. Nezaščiten les v takšnih razmerah lahko zaradi lesnih škodljivcev, predvsem gliv, zelo hitro propade.

Strokovnjaki Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije so zato sklenili, da bodo ključne lesene dele barak pred vgradnjo ustrezno zaščitili. Tako se je v obnovo tega spomenika človečnosti vključilo tudi podjetje Silvapro-

dukt, ki je doniralo del zaščitnega pripravka Silvanolin za zaščito lesenih delov. S tem so zagotovili, da bomo bolnico Franja ohranili tudi prihodnjim rodovom.

Miha Humar in Boštjan Lesar

Značilna zelena barva s Silvanolinom zaščitene obnovljene barake v bolnici Franja (foto: Boštjan Lesar).